MĚSÍČNÍK EU AKTUALIT

EU Office / Knowledge Centre | Listopad 2020 | 206

Potřeba obnovy a odolnosti v EU bude větší, než se zdálo

Rychlý rozvoj vodíku v ČR: I Česko může patřit mezi evropskou špičku

Odpady v ČR: Co změní nový zákon?

ČESKÁ spořitelna

Obsah

Události v EU:	Spojené království na výzvu EU kvůli porušení brexitové dohody neodpovědělo	strana 2
Brusel Inside:	Potřeba obnovy a odolnosti v EU bude větší, než se zdálo	strana 5
Drobnohled:	Rychlý rozvoj vodíku v ČR: I Česko může patřit mezi evropskou špičku	strana 6
Hlavní téma:	Odpady v ČR: Co změní nový zákon?	strana 7
EU Seriál:	Finanční zdroje EU v ČR po roce 2020	strana 11

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil
hlavní ekonom České spořitelny
+420 956 765 439, dnavratil@csas.cz

Petr Zahradník
+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE

Tomáš Kozelský
+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová
+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák
+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13b
140 00 Praha 4
EU_office@csas.cz
http://www.csas.cz/eu

Sledujte nás na Twitteru:

ReSearch Česká spořitelna @Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

Evropská komise

EURACTIV.cz

Milí čtenáři,

listopadové vydání Měsíčníku jsem loni, ještě nic netušíc o příchodu celosvětové pandemie, začínala příslibem lepších zítřků. Ačkoliv ohledně budoucnosti zůstávám optimistickou, současnou geopolitickou situaci asi nejlépe vystihuje slovo „svár“.

Téma č. 1, koronavirus, bylo v posledních týdnech zastíněno volbami amerického prezidenta a Donald Trump s Joe Bidenem mezi sebou od prvních předběžných výsledků vedou při o tom, kdo z nich bude vítězem. Aktuálně (6/11 v poledne) je pravděpodobné, že se vítězem voleb stane Joe Biden. Kampaň Donalda Trumpa sice již podala několik žalob za účelem pozastavení sčítání volebních lístků ve státech, které budou pro vítězství rozhodující, řada z nich již však byla zamítnuta. Ať už se stane vítězem Biden či Trump, ve vztazích České republiky a USA by k žádné velké změně dojít nemělo. Světu se však možná s Bidenem v čele doslova oddechne, neboť se od něj očekává výrazná podpora pro dodržování závazků z Pařížské dohody a snižování emisí oxidu uhličitého (USA jsou v absolutních číslech 2. největším emitentem CO_2 na světě).

Nesoulad dlouhodobě panuje také mezi EU a Spojeným královstvím. Dle závěrů posledních jednání však došlo ve vzájemné komunikaci k mírnému pokroku, a sice v oblasti pravidel jednotného trhu a dohledu nad výkonem dohody. Nejvíce problematickým tématem zůstává rybolov. Strategií EU je vyměnit přístup evropských rybářů do britských vod za umožnění přístupu Britů na dopravní a energetický trh EU. Termínem, kdy mělo optimálně být dosaženo dohody, byl konec října (dohoda musí projít schválením v Evropském parlamentu). Druhým možným termínem (co by to bylo za deadline, kdyby se nedal posunout :)) je polovina listopadu. Riziko nastolení novoročního chaosu tak stále nebylo zažehnáno.

Ve sváru, ohledně dlouhodobého rozpočtu EU po roce 2020, spolu již několik měsíců jsou také Evropský parlament a Evropská komise. Ve čtvrtek 5. listopadu však došlo k vzájemné shodě v případě požadavku europarlamentu na spojení evropských finančních prostředků s dodržováním vlády práva, což dlouhodobě odmítá Maďarsko a Polsko. Dle výsledků jednání bude čerpání prostředků z fondů EU podmíněno dodržováním principů právního státu (mělo by se vztahovat na všechny unijní fondy). Přijaté podmínky jsou mírnější než původní požadavky, neboť návrh na zastavení toku peněz má sice předkládat Evropská komise, státy jej ale budou muset schválit hlasováním kvalifikovanou většinou. Původní návrh požadoval odstavení země od prostředků přímo Komisí, a státy naopak měly mít možnost hlasovat proti tomuto rozhodnutí. Dalším bodem, na kterém stále panuje neshoda, je celková výše unijního rozpočtu. Europoslanci požadují navýšení prostředků v oblasti vědy, zdravotnictví či studijních pobytů. Nic však ještě není ztraceno, ze zkušenosti víme, že instituce ohledně rozpočtu dokáží dosáhnout dohody na poslední chvíli.

Na domácí půdě najdeme, kromě zásadní neshody na tom, zda je nutné nosit roušky (a ano, je) a zda reakce na koronavirus není přehnaná, nesoulad například v přístupu k odpadovému hospodářství. Komplexní změnu v přístupu k odpadům má přinést nový odpadový zákon, který by měl (v případě, že projde Senátem) nabýt účinnosti od 1. ledna 2021. Jaké změny přinese a jaká je situace s odpady v ČR, vám přibližujeme v hlavním tématu.

SCAN ME

@Research_sporka

Přeji vám příjemné čtení a co nejméně životních svárů,

Tereza

Události v EU

Spojené království na výzvu EU kvůli porušení brexitové dohody neodpovědělo. - Evropský parlament trvá na změně rozpočtu. - Návrh rámce pro evropskou minimální mzdu. - Světová obchodní organizace povolila EU uvalit „odvetná“ cla na americké zboží. - Lídři EU podpořili přísnější emisní cíle pro rok 2030.

BREXIT

Spojené království na výzvu EU kvůli porušení brexitové dohody neodpovědělo

Spojené království ve stanovené lhůtě neodpovědělo Evropské komisi na dopis, kterým Brusel zahájil právní řízení kvůli porušení loni uzavřené brexitové dohody. Exekutiva Evropské unie proto zváží další kroky.

Vyjednávání o budoucích vztazích mezi evropským blokem a jeho bývalou členskou zemí zatím zásadní průlom nepřinesla.

Komise zahájila začátkem října s Londýnem řízení kvůli zákonu o vnitřním trhu, jehož části porušují právně závaznou dohodu o britském vystoupení z EU. Británie dostala měsíc na reakci, s níž ovšem podle mluvčího nepřišla.

Spolu se stanoviskem může Komise zaslat britské vládě žádost o nápravu. Poté může případ předat Soudnímu dvoru Evropské unie, který by mohl v konečném důsledku rozhodnout o finanční pokutě pro Británii za nedodržení unijního práva. **Celý proces se nicméně může táhnout roky**.

Britská norma schválená Dolní sněmovnou s cílem zajistit volný obchod mezi všemi částmi Británie porušuje takzvaný protokol o Severním Irsku, jenž je jedním z pilířů brexitové dohody. Podle něj bude tato část Británie součástí unijního volného trhu, což má zabránit vzniku tvrdé hranice mezi britským Severním Irskem a Irskou republikou, která je členskou zemí EU.

Podle diplomatů komplikují spory okolo severoirské hranice probíhající jednání o dohodě upravující budoucí obchodní a další vztahy. Vyjednávací týmy pokračují v rozhovorech v Bruselu, zatím se však nepřiblížily ke kompromisu v klíčových sporných tématech. Těmi jsou pravidla hospodářské soutěže, dohled nad řešením sporů a práva na rybolov v britských vodách.

Čas na dosažení dohody se přitom velmi rychle krátí. Obě strany jsou si vědomy, že na jednání mají již jen několik týdnů. Případnou smlouvu musí totiž potvrdit i národní parlamenty a také EP. Ten tak může učinit nejpozději na plenární schůzi plánované na polovinu prosince.

Pokud do té doby nebude úmluva hotova, začne se přes Lamanšský průliv od ledna obchodovat na základě pravidel Světové obchodní organizace se všemi cly a komplikacemi, které to bude znamenat.

https://euractiv.cz/section/brexit/news/britanie-neodpovedela-na-vyzvu-eu-kvuli-poruseni-brexitove-dohody-komise-zvazuje-dalsi-kroky/

https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-uk-after-referendum/

EKONOMIKA A EURO

Evropský parlament trvá na změně rozpočtu

Státy Evropské unie potýkající se s druhou vlnou covidové nákazy by chtěly rychle začít čerpat peníze z fondu obnovy ekonomik, o jehož podmínkách se již od léta dohadují s Evropským parlamentem.

Europoslanci však v jednáních nehodlají ustoupit ze svých požadavků a podle diplomatů hrozí, že se první výplaty plánované na leden zpozdí.

Lídři unijních zemí se na červencovém summitu shodli na obecných podmínkách rozpočtu a fondu, z nichž by v příštích sedmi letech mělo 27 zemí obdržet přes 1,8 bilionu eur (50 bilionů korun). Mimořádný fond ve výši 750 miliard eur byl reakcí na jarní vlnu pandemie, během níž země omezily výkon svých ekonomik. Státy se nyní shodují na tom, že rychlý přístup k penězům potřebují i s ohledem na to, že budou jejich obyvatelé i firmy potřebovat pomoc kvůli novým omezením.

Europoslanci však mají k balíku schválenému lídry výhrady. Jednak chtějí přidat několik desítek miliard eur, které by měly putovat například do vědy, výzkumu či studentských výměn. Chtějí také co nejpevněji svázat čerpání z unijních fondů s dodržováním principů právního státu (shody na této podmínce bylo dosaženo 5/11). Poslanci z nejsilnějších parlamentních skupin dlouhodobě tvrdí, že kvůli tomuto principu budou ochotni schválení celého balíku zablokovat, čímž by se rozdělování první části peněz z krizového fondu plánované již na leden zdrželo.

Zástupci unijních vlád naproti tomu nabídli zvýšení rozpočtu o necelých deset miliard, s čímž se značná část europoslanců nechce smířit. V otázce vlády práva však našel EP spojence ve státech severní či západní Evropy, které rovněž chtějí její pevnější propojení s penězi. **Maďarsko a Polsko, s nimiž vedou unijní orgány řízení kvůli porušování evropských hodnot, však hrozí vetem celého balíku**, pokud by ostatní státy vyšly v této věci požadavkům parlamentu vstříc.

https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/zeme-eu-chteji-zacit-cerpat-z-fondu-obnovy-co-nejrychleji-europarlament-ale-trva-na-zmene-rozpoctu/

https://www.consilium.europa.eu/en/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/

Návrh rámce pro evropskou minimální mzdu

Evropská komise navrhla 28. října principy, podle nichž by členské země Evropské unie měly jednotně stanovovat „odpovídající“ minimální mzdy svých obyvatel.

Unijní exekutiva chce, aby státy snížily rozdíly mezi nejnižšími a průměrnými příjmy, konkrétní závaznou hranici však neupřesnila.

Hladinu minimální mzdy by měly státy určovat podle své hospodářské situace tak, aby motivovala lidi k práci a zmenšila dopady současné krize na nejchudší.

Plán Komise nepočítá se zavedením jednotné úrovně minimální mzdy pro celou Unii, ale navrhuje postup, jak by jednotlivé země měly dospět k její dostatečné výši.

Státy by měly mimo jiné změnit často nejasná kritéria jejího výpočtu, pravidelně je aktualizovat podle ekonomického vývoje nebo omezit výjimky, pro něž minimální mzda neplatí.

EU sladění podmínek minimální mzdy plánuje dlouhodobě, naráží však na odpor části států, které sázejí na kolektivní vyjednávání a žádnou úředně stanovenou nejnižší mzdu nemají.

Mezi tyto země vedle severských členů EU patří Itálie či Rakousko. Návrh Komise je ke změně přístupu nenutí, také ony by však měly více přiblížit nejnižší vyjednané mzdy průměru.

Zbylých 21 zemí EU včetně Česka pravidla pro minimální mzdu má, podle Komise však ne vždy zajišťují její dostatečnou výši. Pokud Komisí navrženou směrnici schválí členské státy a Evropský parlament, budou jí členské státy muset svá pravidla přizpůsobit.

Minimální měsíční mzda v zemích EU (2H/2020, PPS)

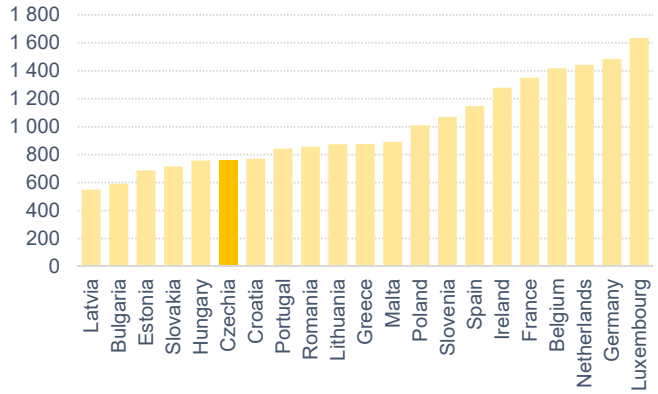

Zdroj: Eurostat; data nejsou dostupná pro všech 27 členů

https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/komise-navrhla-ramec-pro-evropskou-minimalni-mzdu-zamestnavatele-navrh-kritizuji/

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1968

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Světová obchodní organizace povolila EU uvalit „odvetná“ cla na americké zboží

Světová obchodní organizace (WTO) 26. října oficiálně povolila Evropské unii uvalit cla na dovoz zboží ze Spojených států v hodnotě čtyř miliard dolarů (zhruba 92 miliard Kč) ročně jako odvetu za subvence, které Washington poskytoval americkému výrobci letadel Boeing.

Uvalení cel už schválil arbitrážní orgán WTO, na zasedání pak cla definitivně schválil Orgán pro řešení sporů. Americký delegát u WTO vyzval EU, aby cla nezaváděla, protože stát Washington už nezákonnou podporu firmy Boeing ukončil. Varoval také, že uvalení cel by si vynutilo reakci ze strany USA. Administrativa prezidenta Donalda Trumpa podle delegáta preferuje řešení sporu kolem subvencování výroby letadel prostřednictvím dohody.

Evropská unie už dříve sestavila seznam amerických produktů, které by se mohly stát terčem nových cel. Jsou na něm například letadla, vína, lihoviny, mražené ryby, traktory a další výrobky.

Spory mezi USA a EU ohledně subvencování výroby letadel se táhnou už 16 let. WTO loni v říjnu povolila Spojeným státům uvalit jako odvetu za subvencování evropských letadel Airbus cla na zboží z Evropské unie v objemu až 7,5 miliardy dolarů ročně. Washington pak zavedl desetiprocentní clo na evropská letadla a 25procentní clo na další zboží, například na francouzská vína, skotskou a irskou whisky nebo na sýry. Letos pak clo na letadla Spojené státy zvýšily na 15 procent.

Spojené státy a Evropská unie se navzájem obviňují z nelegální podpory svých výrobců letecké techniky Airbus a Boeing od roku 2004. WTO při řešení těchto sporů zjistila, že obě strany v rozporu s jejími pravidly poskytují svým výrobcům letadel finanční podporu, a to s cílem zajistit jim výhodnější pozici na trhu.

https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/eu-muze-uvalit-odvetna-cla-na-americke-zbozi-povolila-svetova-obchodni-organizace/

https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2192

KLIMA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Lídři EU podpořili přísnější emisní cíle pro rok 2030

Všechny členské státy Evropské unie se budou podílet na splnění přísnějších emisních cílů stanovených Evropskou komisí. Při stanovování závazků jednotlivých zemí se však bude přihlížet k jejich specifickým podmínkám.

Události v EU

Odpadové hospodářství se bude od nového roku řídit dvěma klíčovými zákony – zákonem o odpadech a zákonem o výrobcích s ukončenou životností. V září je schválila Poslanecká sněmovna, nyní je na řadě Senát. Dle návrhu by se měly v následujících letech zvyšovat poplatky za ukládání odpadu, přičemž do roku 2030 by měla ČR se skládkováním nadobro skončit.

Shodli se na tom prezidenti a premiéři unijních zemí během první debaty o novém závazku k roku 2030, který je součástí snahy o dosažení takzvané klimatické neutrality do poloviny století. **Definitivní schválení konkrétního cíle stanoveného v září Bruselem má přijít na řadu až na prosincovém summitu**.

Političtí vůdci v Bruselu poprvé vzájemně ladili své postoje k otázce, jak dosáhnout do roku 2030 snížení emisí skleníkových plynů oproti roku 1990 o nejméně 55 procent místo dosud navrhovaných 40 procent. Po sotva dvouhodinové debatě dospěli ke shodě, že k zajištění zmíněné neutrality musí EU „zvýšit své ambice pro následující dekádu“. „Všechny členské státy se budou podílet na této snaze, s přihlédnutím ke své konkrétní situaci a s ohledem na férovost a solidaritu,“ uvádí se v přijatých závěrech.

Šéfové států a vlád dávali již před začátkem schůzky najevo, že s celkovým unijním cílem nemají zásadní problém. Vyjádřil se tak i premiér Andrej Babiš, který se v minulosti stejně jako někteří další lídři zemí východního křídla EU stavěl k přísnějším limitům kriticky. Zmíněných 55 procent je cílem pro celou Unii a na jednotlivé členské země se rozpočítá teprve později.

Summit mimo jiné vyzval Evropskou komisi, aby zahájila podrobné konzultace o možnostech snižování emisí s jednotlivými státy a aby jim poskytla podrobnější informace o dopadu nových cílů na jejich hospodářství.

Podrobnosti unijního závazku k roku 2030 by nyní měli připravit ministři životního prostření a na prosincovém summitu se k němu vrátí šéfové států a vlád. **Debata o konkrétních číslech pro jednotlivé země bude podle diplomatů na pořadu dne nejdříve v polovině příštího roku**.

https://euractiv.cz/section/klima-a-zivotni-prostredi/news/prezidenti-a-premieri-podporili-prisnejsi-emisni-cile-pro-rok-2030/

https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/10/15-16/

Nová odpadová legislativa ČR míří do finále

Odpadové hospodářství se bude od nového roku řídit dvěma klíčovými zákony – zákonem o odpadech a zákonem o výrobcích s ukončenou životností. V září je po náročném vyjednávání schválila Poslanecká sněmovna, nyní je na řadě Senát.

První jmenovaný zákon vzbudil rozruch zejména v českých obcích. Podle sněmovnou schváleného návrhu by se měly v následujících letech zvyšovat poplatky za ukládání odpadu, přičemž do roku 2030 by měla ČR se skládkováním nadobro skončit. Legislativa také počítá s třídicí slevou, která by měla motivovat obce k vyšší míře třídění.

Za pozornost ale stojí i druhý zákon, který se týká výrobků s ukončenou životností. Mezi tyto výrobky se řadí například elektrospotřebiče, baterie nebo pneumatiky. Od běžného odpadu se liší tím, že jsou značně nebezpečné pro životní prostředí a nelze je jen tak vyhodit do koše. Výrobci těchto zařízení musejí zajistit, že se jejich vysloužilé produkty dostanou do vhodných rukou, které je dokáží zpracovat a případně opětovně využít.

Zpětný odběr pro výrobce zajišťují tzv. kolektivní systémy, neziskové společnosti, které jsou živené z recyklačních poplatků. Kolektivních systémů je v ČR hned několik, některé se zaměřují na menší zařízení, jako jsou například svítidla, jiné zase sbírají ledničky, počítače nebo televize. Vybraná zařízení pak předávají zpracovatelům. Ti je rozeberou na jednotlivé materiály, které pak mohou najít své využití jinde.

České kolektivní systémy mezi s sebou vedou dlouhodobý spor, který se projevil i při přípravě nové odpadové legislativy. Kamenem úrazu je zejména zavedení tzv. čínské zdi, jejímž smyslem má být striktní oddělení akcionářů kolektivního systému, kterými mohou být i výrobci elektrozařízení, a zpracovatelů.

Česká legislativa původně se zavedením čínské zdi počítala, chtěla tak vyhovět evropské směrnici z roku 2018, podle které by země měly „snížit možnost střetu zájmů“ mezi kolektivními systémy a zpracovateli odpadů.

Čínská zeď ale byla později z návrhu zákona vyjmuta. Podle ministerstva životního prostředí totiž na tomto opatření „nebyla nalezena shoda s klíčovými partnery při projednávání nové odpadové legislativy“. Její zavedení se pak znovu stalo aktuální s ohledem na pozměňovací návrh poslance Františka Elfmarka, ten však sněmovnou neprošel.

Za zpětný odběr elektrozařízení je vždy odpovědný výrobce. Pokud tedy vypoví smlouvu jednomu kolektivnímu systému, musí zajistit zpětný odběr od systému jiného.

Jasno by měl do vztahů mezi výrobci, kolektivními systémy a zpracovateli vnést právě nový zákon o výrobcích s ukončenou životností. **Senát má na jeho projednání čas do 16. listopadu**.

https://euractiv.cz/section/obehove-hospodarstvi/news/nova-odpadova-legislativa-miri-do-finale-ceka-se-na-rozhodnuti-senatu-cr/

https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=8&ct=676&ct1=0&v=PZ&pn=9&pt=1

Nejrobustnější a mediálně nejsledovanější reakcí Evropské komise na zmírnění následků kovidové pandemie byl návrh na vytvoření programu Next Generation EU, jehož suverénně nejvýznamnější součástí je pak Facilita na podporu oživení a odolnosti. Aby členský stát mohl využívat jejích možností, je povinen vytvořit svůj vlastní národní plán obnovy a odolnosti.

POTŘEBA OBNOVY A ODOLNOSTI V EU BUDE VĚTŠÍ, NEŽ SE ZDÁLO

Národní plán obnovy (NPO) pro Českou republiku, resp. jeho úvodní kontextová verze, byl předložen k diskusi a dalšímu vyjednávání Evropské komisi 15. října 2020. Jeho konečná verze bude součástí standardního procesu předkládání Národních programů reforem (NPR) v rámci procesu Evropského semestru v průběhu jara 2021 (termín na předložení NPR i NPO jako součást jednoho dokumentu je konec dubna 2021). Z pohledu České republiky je navíc NPO součástí širšího kontextu přípravy hospodářské strategie České republiky na období do roku 2030.

Hlavním smyslem Facility na podporu oživení a odolnosti (RRF) je podpora strukturálních reforem a veřejných investic, majících souvislost s řešením následků na straně jedné a zaváděním preventivních opatření na straně druhé, jenž souvisejí s kovidovou pandemií. Obnova a odolnost jsou klíčovými slovy RRF a všechny podpořené projekty by měly být s podporou obnovy a odolnosti v kontextu kovidové pandemie přímo spojeny. Nadto by národní plány obnovy a odolnosti měly respektovat obsah Specifických doporučení Rady (CSRs) v rámci procesu Evropského semestru. Prokázaný soulad musí být vykázán též ve vztahu k Dohodě o partnerství, územním plánům spravedlivé transformace a klimaticko-energetickým plánům.

Co k této předběžné verzi, jež dozajista ještě významně změní svoji podobu, říci? A jaký dojem prozatím v rámci nově vytvořeného pracoviště Evropské komise RECOVER zanechala? Samozřejmě, že tento dojem je čistě neoficiálním a neformálním, založený na pracovní kolegiální komunikaci. Začněme tím pozitivním: bylo a je kvitováno, že dokument byl předložen včas a reflektuje klíčové oblasti, které jsou pro obnovu důležité. Je současně oceňováno, že východiska hospodářské strategie, na které je NPO založen, nezačínají od nuly či čistého stolu, ale při jejich vytváření je na co navazovat.

A teď k oblastem, jež zaslouží další rozpracování. NPO by měl představovat bezprostřední reakci na kovidovou pandemii a jednotlivá z něj podpořená opatření by s pandemií měla prokázat bezprostřední vazbu. Pro zařazení do NPO by tak měl existovat test, který naplnění obou těchto podmínek prokáže a současně neumožní podporu projektů, které s pandemií nemají cokoliv společného.

Současně je na první pohled patrné, že váha jednotlivých pilířů NPO je velmi nerovnoměrně rozložena (více než polovina uvažované celkové částky se soustředí na jediný pilíř, Fyzickou infrastrukturu a zelenou tranzici; není odůvodnitelné, aby tento absorboval více než polovinu navržené finanční alokace pro celý NPO. Přitom na straně druhé pilíř zaměřený na podporu zdraví obyvatelstva je z pohledu potřeby a urgentnosti podfinancovaný.

NPO by měl jasně a transparentně vymezit svůj akční rádius a komplementaritu vůči ostatním programům, financovaným z Víceletého finančního rámce EU 2021 – 2027, především kohezní politice. Nemělo by být vůbec umožněno, aby typologicky identický či velmi podobný projekt by mohl být financován jak z NPO, tak z kohezní politiky, případně z dalšího programu. V příštím období se integrální součástí kohezní politiky stane Fond pro spravedlivou transformaci (JTF) – některé oblasti, které „kompetenčně“ spadají pod JTF, se objevují i v návrhu NPO, což by nemělo být umožněno, pokud bezprostředně nesouvisejí s kompenzačními či preventivními opatřeními spojenými s pandemií.

Potřeba sledovat NPO ve vztahu k VFR EU 2021 – 2027 vyplývá z toho, že RRF byl primárně vytvořen proto, aby omezené fiskální zdroje EU doplnil a mohl efektivně řešit následky pandemie. Proto by mělo být neustále sledováno, jak se vyvíjí situace především v kohezní politice (pro nás nejdůležitější) a zajistit společně dobré tematické pokrytí a současně předejít vzniku obsahových překryvů. Mělo by být kupříkladu respektováno, že v budoucím návrhu alokací kohezní politiky pro Českou republiku největší úbytek prostředků postihne podporu podnikání (redukce o cca 1,7 mld. EUR) a podporu zaměstnanosti (redukce o cca 1 mld. EUR); na druhou stranu jediný OP, který dozná nárůst prostředků je OP Doprava. Je tedy zcela legitimní se tázat, zda i z NPO mají být alokovány velké finanční prostředky na stejný účel.

NPO je platforma, kde by měl být v maximální míře uplatněn integrovaný přístup k podpoře projektů – tedy to, aby podpořené projekty spolu logicky souvisely a tvořily funkční řetězec. O integrovaném přístupu se však ve východiscích zásadních pro NPO příliš nehovoří.

Nemělo by být současně zapomínáno na to, že integrální součástí RRF je též jeho složka návratná, spočívající ve využití v podobě finančních nástrojů, primárně půjček, které lze následně v konkrétních podmínkách členských států implementovat i do dalších druhů finančních nástrojů, komplementárních s granty – ČR se z tohoto titulu otevírá možnost využití dalších 15,4 mld. EUR (415,8 mld. CZK). Tato možnost by měla být v plném rozsahu využita a považována za integrální a plnokrevnou součást RRF.

Je dobré vzít v úvahu, že RRF byl v červenci letošního roku přijat jako reakce na první vlnu pandemie, přičemž panovala nejistota o tom, jaká bude vlna druhá. Nyní se ukazuje, že druhá vlna může mít daleko destruktivnější průběh i následky, a že tudíž celková suma vymezená pro RRF nebude postačovat a bude zapotřebí počítat s robustněji vyšší finanční částkou.

Drobnohled

Při dekarbonizaci českého průmyslu, dopravy a energetiky bude - spolu s elektřinou z obnovitelných zdrojů - hrát zásadní roli vodík. Kompasem k využití potenciálu vodíku v praxi se stala vodíková strategie EU. Český soukromý i veřejný sektor by si neměl nechat ujít příležitost rychle se zapojit do vývoje a využívání vodíkových technologií, ale i do nově ustavené Evropské aliance čistého vodíku.

RYCHLÝ ROZVOJ VODÍKU V ČR: I ČESKO MŮŽE PATŘIT MEZI EVROPSKOU ŠPIČKU

Cílem vodíkové strategie EU zveřejněné Evropskou komisí v červenci 2020 je dekarbonizovat výrobu vodíku a rozšířit jeho používání v odvětvích, kde může nahradit fosilní paliva. Rozvoj vodíku zapadá do plánu Komise zajistit hospodářské oživení pomocí investic do klíčových čistých technologií a aktivit s vyšší přidanou hodnotou a podpořit tak udržitelný růst a zaměstnanost. Záleží však jen na českých úřadech a firmách, zda se investice do vodíku stanou součástí motoru hospodářského oživení po pandemii a zda budou mít zásadní význam na cestě k inovativnější a čistší ČR.

Největší potenciál má vodík z obnovitelných zdrojů, v krátkodobém horizontu však budou potřeba i jiné formy nízkouhlíkového vodíku, které sníží emise a pomohou vytvořit trh s vodíkem. Přestože komparativní podmínky ČR k masové výrobě vodíku pomocí solární a větrné energie se jeví být ve srovnání s jižní Evropou méně výhodné, vodík pro tuzemský soukromý i veřejný sektor představuje řadu příležitostí - od vývoje a výroby technologií až po rozvoj čisté veřejné dopravy. V počáteční fázi by se Česko mělo soustředit na pokrytí poptávky (např. ze strany čerpacích stanic pro veřejnou dopravu) místní produkcí v průmyslových klastrech. Pro další rozvoj však budou zapotřebí místní sítě i další možnosti přepravy a ukládání energie. K tomu všemu bude třeba zásadních inovací, včetně nového využití stávající plynárenské infrastruktury. Při zajištění vhodného investičního a legislativního prostředí umožní tuzemské projekty firmám otestovat své inovace v praxi a následně s nimi proniknout na evropský trh.

Česko má potenciál stát se konkurenceschopné v oblasti vývoje a výroby technologií potřebných k využívání vodíku a mohlo by těžit z jeho celosvětové expanze. Náklady na vodík z obnovitelných zdrojů energie se rychle snižují. Například náklady na elektrolyzéry se v posledních deseti letech snížily o 60 % a očekává se, že se do roku 2030 v porovnání se současností sníží o polovinu. Investice do vodíku z obnovitelných zdrojů v Evropě by tak do roku 2050 mohly dosáhnout 180 až 470 miliard eur a v případě nízkouhlíkového vodíku z fosilních paliv 3 až 18 miliard eur. Analytici odhadují, že čistý vodík by mohl do roku 2050 pokrýt 24 % celosvětové poptávky po energii.

Komise předpokládá, že tato **transformace proběhne ve třech fázích**: V první fázi (2020 – 2024) mají být instalovány elektrolyzéry na výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů v EU s kapacitou alespoň 6 gigawattů s cílem vyrobit až jeden milion tun takového vodíku.

Dnes je přitom v EU instalován 1 gigawatt elektrolyzérů. V druhé fázi (2024 – 2030) se vodík má stát součástí integrovaného energetického systému EU s kapacitou nejméně 40 gigawattů elektrolyzérů na výrobu obnovitelného vodíku a výrobou až 10 milionů tun takového vodíku. Používání vodíku bude postupně rozšířeno na nová odvětví, včetně ocelářství, nákladních vozidel a železniční dopravy. Vyrábět se bude především v místních ekosystémech, v blízkosti uživatelů nebo obnovitelných zdrojů energie. Ve třetí fázi (2030 - 2050) by pak vodíkové technologie měly být využívány plošně ve všech odvětvích, která je obtížné dekarbonizovat jinak.

K uvedení této strategie do praxe spustila Komise **Evropskou alianci pro čistý vodík**, jejímiž členy se mohou stát firmy, ale i veřejné nebo neziskové subjekty. Cílem aliance je identifikovat životaschopné investiční projekty a vypracovat jejich přehledný seznam. Dvakrát ročně je pak plánováno **evropské vodíkové fórum, první se uskuteční 26. - 27. listopadu**.

Do 13. listopadu je možné se hlásit do výzvy Komise na **šest tematických kulatých stolů aliance**: 1. Výroba, 2. Přeprava a distribuce, 3. Průmyslové aplikace, 4. Mobilita, 5. Energetika, 6. Rezidenční aplikace. Kulaté stoly jsou otevřené předsedům představenstva společností, které plánují nebo vyvíjejí aktivity související s vodíkem, představitelům států, krajů, odborů, výzkumných center, investorů i neziskových organizací. Podmínkou účasti je podpis Evropské deklarace o alianci čistého vodíku.

Zlepšit investiční podmínky pro využívání vodíku bude moci Česko i díky EU fondům. V období 2021 – 2027 budou moci být financovány nejen vodíkové čerpací stanice ale i specializovaná infrastruktura pro vodík, přeměna plynových sítí nebo projekty zaměřené na zachycování uhlíku. Komise podporuje zahrnutí těchto infrastrukturních investic do plánu na podporu hospodářského oživení nebo využití synergií v energetice a dopravě v rámci Nástroje pro propojení Evropy.

Kromě toho budou pro podporu vodíku k dispozici kohezní fondy a v případě uhelných regionů i fond pro spravedlivou transformaci. Výzkum bude financován z programu Horizont Evropa, zatímco Inovační fond umožní demonstraci inovačních technologií. České firmy budou moci využít i zvýhodněné úvěry v programu InvestEU, program InnovFin pro demonstrační projekty v energetice nebo služby center pro investiční poradenství Evropské investiční banky.

Josef Schwarz, Zastoupení Evropské komise v ČR

Nejlepším způsobem nakládání s odpady je prevence jejich vzniku, případně jejich opětovné využití. Následuje recyklace, neboť odpady jsou významným zdrojem cenných surovin. Avšak i při nejvyšší úrovni třídění komunálního odpadu zůstává většina ve směsné podobě. Nový zákon o odpadech to má změnit skrze komplexní úpravu odpadového hospodářství v ČR.

ODPADY V ČR: CO ZMĚNÍ NOVÝ ZÁKON?

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH: SCHVÁLEN SNĚMOVNOU, NA ŘADĚ JE SENÁT

Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.

Komunálním odpadem se rozumí směsný a tříděný odpad z domácností, zejména papír a lepenka, sklo, kovy, plasty, biologický odpad, dřevo, textil, obaly, odpadní elektrická a elektronická zařízení, odpadní baterie a akumulátory, a objemný odpad, zejména matrace a nábytek, a dále směsný odpad a tříděný odpad z jiných zdrojů, pokud je co do povahy a složení podobný odpadu z domácností; komunální odpad nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků, kanalizační sítě a čistíren odpadních vod, včetně kalů, vozidla na konci životnosti ani stavební a demoliční odpad.

Nový zákon o odpadech

Zákon byl Poslaneckou sněmovnou schválen 18. 9. 2020.

Účelem nové právní úpravy je komplexně upravit problematiku odpadového hospodářství počínaje předcházením vzniku odpadu přes různé způsoby nakládání s ním po pravidla jeho odstraňování, a to s ohledem na prosazení hierarchie nakládání s odpady a při zajištění co nejvyšší míry ochrany životního prostředí a zdraví lidí za současné sociální únosnosti a ekonomické udržitelnosti.

Zákon má zvýšit recyklaci a opětovné využití komunálního odpadu. Podle zákona je obec povinna zajistit, aby odděleně soustřeďované recyklovatelné složky komunálního odpadu tvořily v roce 2025 alespoň 60 %, v roce 2030 alespoň 65 % a v roce 2035 a následujících letech alespoň 70 % z celkového množství komunálních odpadů, kterých je v daném kalendářním roce původcem.

Klíčovým opatřením má být postupný růst poplatku za ukládání směsného komunálního odpadu na skládky ze současných 500 Kč až na 1 850 Kč za tunu v roce 2030. Část odpadu však bude možné ukládat na skládku i za nynějších 500 Kč/t. Příští rok to bude 200 kg na obyvatele, tato váha se bude postupně každoročně o 10 kg snižovat až na 120 kg v roce 2029. Až nad touto hmotností (200 kg) by poplatek v roce 2021 činil 800 Kč/t odpadu. To má obce motivovat k vyšší míře třídění odpadu.

Sazba pro dílčí základy poplatku za ukládání odpadů na skládku (v Kč/t)

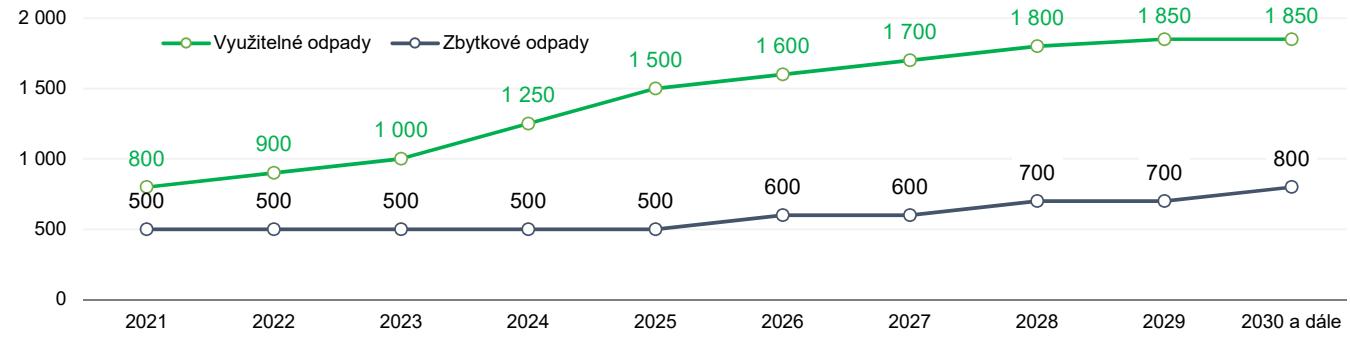

Zdroj: Návrh zákona o odpadech

Zákon rovněž obcím umožnuje zavést jiné způsoby třídění odpadů, např. systému zvaný PAYT („Pay as you throw“). Jedná se o systém, kdy občané platí za svoz odpadu podle toho, kolik ho vyhodí do černé popelnice (na základě hmotnosti, objemu či jejich kombinace).

Obce také budou moci zvýšit poplatek za odpad od svých obyvatel na maximálně 1 200 Kč (nyní je to 1 000 Kč) ročně.

Konec skládkování komunálních odpadů v ČR se nakonec posouvá na rok 2030.

Přesněji v tomto roce nesmí být na skládku ukládány odpady:

a) jejichž výhřevnost v sušině je vyšší než 6,5 MJ/kg;

b) které překračují limitní hodnotu parametru biologické stability AT4 ve výši 10 (AT4 = test respirační aktivity, testovací metoda pro hodnocení stability bioodpadu na základě měření spotřeby kyslíku za 4 dny);

c) které je za stávajícího stavu vědeckého a technického pokroku možné účelně recyklovat.

Navíc se na skládku nebudou moci ukládat nebezpečné odpady, které je technicky možné zpracovat ve spalovnách nebezpečného odpadu nebo v jiných zařízeních pro materiálové nebo energetické využití odpadu provozovaných na území ČR.

Zákon rovněž od roku 2025 zavádí povinnost odděleného sběru textilu.

Hlavní téma

V rámci odpadových zákonů byl schválen také zákon o výrobcích s ukončenou životností. V jeho rámci jsou zavedeny principy tzv. ekomodulace. Ta znamená, že výrobky budou zatíženy recyklačním příspěvkem podle míry svého dopadu na životní prostředí. Cílem je ekonomicky zvýhodnit výrobky, jejichž používání či likvidace představují menší ekologickou zátěž. Zákon o výrobcích s ukončenou životností rovněž zavádí povinnost zřídit v každé obci nad 2 000 obyvatel místa na zpětný odběr elektrozařízení, která dosloužila. Výrobce automobilových pneumatik, baterií nebo akumulátorů pak bude povinen zřídit nejméně jedno veřejné místo jejich zpětného odběru v každé obci s pověřeným obecním úřadem a v případě územně členěných statutárních měst v každém městském obvodě nebo městské části.

V rámci odpadového balíčku byla schválena i novela zákona o obalech, která nepočítá se zaváděním povinného zálohového systému na PET lahve. Ministerstvo životního prostředí a některé společnosti povinné zálohování PET lahví odmítají s tím, že by narušilo současný systém sběru plastů (a že by stát musel odškodňovat zmařené investice do linek na zpracování PET lahví). Výrobci zálohování PET lahví ale můžou zavést dobrovolně. Zálohované PET lahve (a rovněž i plechovky) nyní zkouší např. Mattoni spolu s internetovým prodejcem Košík.cz.

Návrh odpadových zákonů nyní posoudí Senát, čas na to má do 16.11. 2020. Účinnost zákona se předpokládá od 1.1. 2021.

Pro obce bude nový zákon znamenat nutnost přimět občany k většímu třídění odpadů – třeba tím, že nakoupí více barevných popelnic (především hnědých popelnic na bioodpad, který je těžký). Nebo že změní systém poplatků za černé popelnice. Skládkařským firmám vyschne příjem ze skládkování (materiálu ubude). I nadále ale budou inkasovat od obcí za svozové služby, řada z nich už dnes provozuje třídící linky. Zákon sice otevírá prostor pro nové spalovny komunálního odpadu, protože skládkování zdraží, ale prakticky až od roku 2030. Proto většina připravovaných projektů spaloven odpadů bude pravděpodobně o cca 5 let posunuta. Neznámou je zatím rozvoj recyklačního byznysu. V něm má totiž v roce 2035 končit 65 % komunálního odpadu a stát je do něj připraven nalít miliardy z evropských dotací.

PRODUKCE ODPADŮ V ČR

Celková produkce odpadů: 38 mil. tun

V roce 2018 bylo v ČR vyprodukováno 37,8 mil. tun všech odpadů. Z toho činily 1,8 mil. tun nebezpečné odpady a 36 mil. tun ostatní odpady. Na jednoho obyvatele ČR připadá 3 556 kg/obyv. všech odpadů (166 kg nebezpečných/obyv. a 3 389 kg ostatních/obyv.). Odpady byly převážně využívány. Z 37,8 mil. tun všech odpadů jich bylo 86,6 % využito, z toho 83,4 % materiálově a 3,2 % energeticky. Na skládkách skončilo 9 % všech odpadů.

Mezi nejčastější způsoby materiálového využití odpadů patří využití odpadů na povrchu terénu s výjimkou využití odpadů na skládce a recyklace ostatních anorganických materiálů a kovů. Energeticky využívána je jen malá část z celkové produkce odpadů. Podíl energetického využití odpadů na celkové produkci se dlouhodobě pohybuje kolem 3 %. Nejčastějším způsobem odstraňování odpadů je skládkování (ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu).

Podíl nebezpečných odpadů z celkové produkce odpadů se v posledních 3 letech pohybuje mezi 4 - 4,5 %. V roce 2018 byla produkce nebezpečných odpadů 1 768 tis. tun, oproti roku 2017 (1 508 tis. tun) to představuje mírný nárůst. Z celkového vyprodukovaného odpadu v Česku v roce 2018 činil komunální odpad 5 782 tisíc tun (tedy 15,3 % z celkového množství odpadu), to představuje 544 kg komunálního odpadu na obyvatele (538 kg na obyvatele v toce 2017).

V případě celkových nákladů na odpadové hospodářství se jedná o součet nákladů spojených se sběrem, svozem a následným nakládáním s níže uvedenými odpady. Odpady zahrnuté do celkových nákladů obcí jsou náklady na tříděný sběr využitelných odpadů (papír, plast, sklo, nápojový karton, kov), oddělený sběr biologických odpadů od občanů, oddělený sběr nebezpečných odpadů, oddělený sběr objemných odpadů, směsný komunální odpad, stavební odpad, platby jiným obcím za využití sběrného dvora, koše na veřejných prostranstvích – úklid a vysypávání, úklid veřejných prostranství, černé skládky.

Vývoj produkce odpadů v ČR

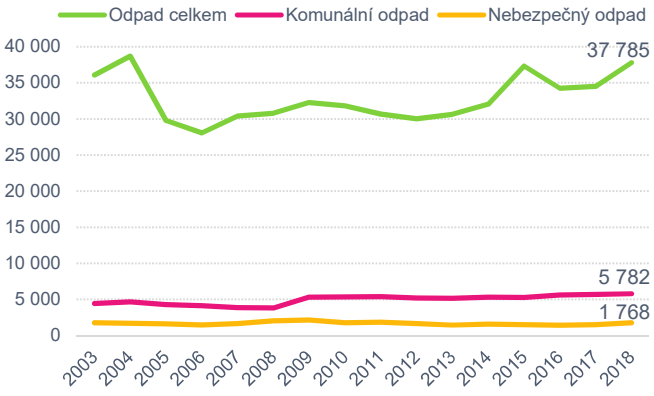

Zdroj: MŽP

Vývoj celkových nákladů na odpadové hospodářství v období 2004 – 2011 zaznamenával růst meziročně o 6 až 10 %. Od roku 2012 do roku 2015 náklady spíše stagnovaly, v období od roku 2016 opět vykazují růst v rozpětí 3 až 5 %. V roce 2019 představovaly průměrné celkové náklady na jednoho občana 1 032 Kč.

Komunální odpad: 46 % končí na skládkách

Celková produkce komunálních odpadů vzrostla z 5 691 tis. tun v roce 2017 na 5 783 tis. tun v roce 2018. V přepočtu na obyvatele činila produkce komunálních odpadů 544 kg. Na celkové produkci komunálního odpadu podle krajů se nejvíce podílel Středočeský kraj (14 %), Hl. m. Praha (12 %) a Moravskoslezský kraj (11 %).

V přepočtu produkce komunálního odpadu na obyvatele jsou mezi jednotlivými kraji poměrně velké rozdíly (od 494 kg/obyv. v Karlovarském kraji až po 591 kg/obyv. ve Středočeském kraji).

Zpracovávání a nakládání s komunálním odpadem se během let postupně mění. Klade se větší důraz na snižování podílu skládkování (za posledních deset let se podíl skládkování snížil o téměř 20 %) a tím se tak zvyšuje jeho jiné využití. Poměrně rychle rostoucí je materiálové využití, jehož podíl na celkové produkci komunálních odpadů vzrostl od roku 2009 z 22,7 % na 39 % v roce 2018.

Nakládání s komunálním odpadem v ČR

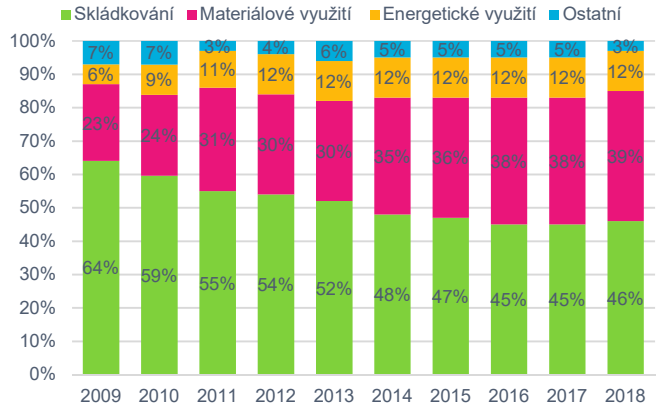

Zdroj: MŽP, ISOH (2019)

Náklady na nakládání se směsným komunálním odpadem (obsah černých popelnic) představují největší podíl celkových nákladů obce s komunálním odpadem. Jedná se o náklady spojené se sběrem a svozem směsného komunálního odpadu od občanů, včetně nákladů spojených s dalším nakládáním s ním (odstraňování, energetické využití odpadů).

Náklady na směsný komunální odpad se dlouhodobě pohybují v rozpětí od 511 do 550 Kč na obyvatele a rok, přičemž v posledních dvou letech vykazují mírný růst o cca 1 % ročně. V roce 2019 představoval průměrný náklad na SKO na jednoho obyvatel 548 Kč. Jednotková produkce směsného komunálního odpadu má přitom klesající tendenci. Pokles v rozpětí 3-5 % ročně byl v roce 2015 vystřídán mírným růstem či stagnací. Za období posledních 12 let produkce SKO klesla z 245 kg na obyvatele a rok na 193 kg na obyvatele v roce 2019.

Tříděný sběr odpadů

Další důležitou oblastí s rostoucí významností v oblasti odpadů je tříděný sběr využitelných složek, kam se počítá například papír, plast, sklo, nápojový karton, kovy aj.

Náklady na tříděný sběr využitelných odpadů jsou druhou nejvyšší nákladovou položkou, která představuje v průměru 18 % nákladů obce s odpadovým hospodářstvím.

Nejnižší náklady jsou spojeny s tříděním skla, následuje papír a plasty. Existuje téměř přímá úměra jednotkových nákladů s jejich objemovou hmotností ve sběrném prostředku. Tato skutečnost ovlivňuje náklady tak, že v oblastech s převažujícím sběrem levnějších komodit mohou být náklady nižší a naopak.

Obaly: 1,3 mil. tun

Problematikou odpadů z obalů se v ČR zabývá zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, který všem subjektům uvádějícím na trh či do oběhu obaly nebo balené výrobky mimo jiné ukládá povinnost zpětného odběru a využití odpadů z obalů.

Produkce odpadů z obalů v ČR v tis. tun

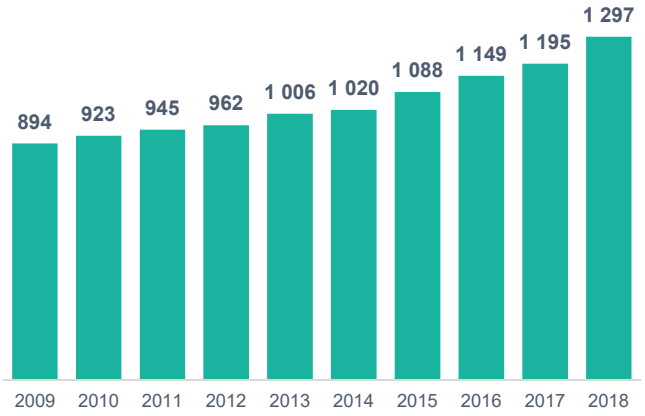

Zdroj: CENIA, MŽP

Materiálová struktura odpadů z obalů v roce 2018

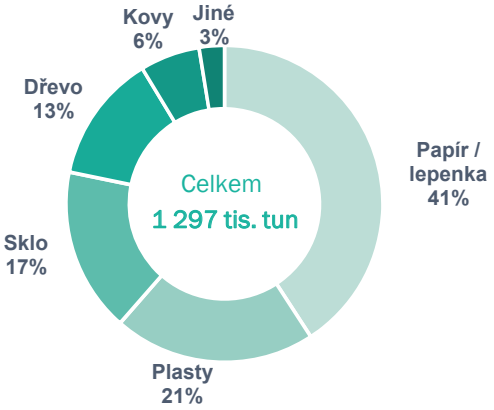

Zdroj: MŽP

Produkce odpadů z obalů má v ČR dlouhodobě rostoucí trend. V roce 2018 se tato produkce zvýšila meziročně o dalších téměř 9 % na 1 297 tis. tun.

V případě materiálové struktury odpadů z obalů byly v roce 2018 nejvíce zastoupeny papírové či lepenkové obaly plasty a sklo. Nejčastějším způsobem využití odpadů z obalů je jejich recyklace. Přestože objem recyklovaných odpadů v čase postupně roste (903 tis. tun v roce 2018), míra celkové recyklace odpadů z obalů se v posledních třech letech (za která jsou dostupná data) pohybuje okolo 75 %, což v mezinárodním srovnání řadí ČR na přední příčky mezi členskými státy Evropské unie (průměr EU v roce 2017 byl 67 %).

SPALOVÁNÍ ODPADU: V ČR AKTUÁLNĚ FUNGUJÍ ČTYŘI SPALOVNY

Přímé spalování odpadů

V současné době fungují na území ČR 4 spalovny komunálního odpadu: v Praze, Brně, Liberci a od roku 2016 v Chotíkově u Plzně.

V projektové přípravě je další spalovna komunálního odpadu – Komořany u Mostu (150 tis.) a další spalovny jsou ve fázi úvah – Mělník (400 tis. tun), Opatovice u Pardubic, Karviná, Přerov, České Budějovice.

Kromě výše uvedených fungujících spaloven komunálního odpadu jsou na území ČR ještě dvě desítky zařízení pro tepelné zpracování průmyslového a zdravotnického odpadu a dalších 5 cementáren, které mají povolené spoluspalování odpadu.

Zařízení pro tepelné zpracování tepelného odpadu v ČR

Provozovatel	Provoz od roku	Kapacita (tun/rok)	Množství spáleného odpadu (tun/rok 2017)	Množství spáleného odpadu (tun/rok 2018)	Množství spáleného odpadu (tun/rok 2019)
Pražské služby, a.s.	1998	330 000	294 899	272 211	277 943
SAKO Brno, a.s.	1989	248 000	220 653	223 047	233 060
TERMIZO a.s.	1999	96 000	91 755	82 679	79 559
Plzeňská teplárenská, a.s.	2016	105 000	93 755	90 933	93 204

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Výhodou spalování oproti skládkování je snížení emisí skládkových plynů, které unikají i ze zabezpečených skládek.

Především se jedná o metan vznikající rozkladem biologicky rozložitelného odpadu, který není jenom velmi silným skleníkovým plynem (cca 20x silnější než CO_2), ale patří také mezi silné narušitele ozónové vrstvy.

Přímé (tzn. bez jakéhokoliv předchozího zpracování) spalování směsného komunálního odpadu je často uváděno jako nejrychlejší cesta, jak naplnit závazné cíle v oblasti omezení skládkování. V některých teplárnách by také spalování odpadů mohlo nahradit spalování uhlí.

Slabinami spaloven odpadu jsou:

- Vysoké investiční náklady. Odpad jako palivo je velice různorodý a na to musí být celá technologie připravena. Jde především o stabilní výkon a dodržování emisních limitů, které jsou pro spalovny obzvláště přísné. Všechna tato opatření technologii velice prodražují. Výsledkem jsou ale spaliny, které jsou na obsah nebezpečných látek i dalších sledovaných emisí daleko čistší než emise ze zdrojů spalujících uhlí.
- Velice komplikovaný povolovací proces – rozsáhlá EIA, odpor ekologických hnutí a často i obyvatelstva;
- Značná část energie spalování je spotřebovaná na vypařování vody obsažené v SKO a je tak ztracená;
- Oxidací se ztrácí i část kovů – část černých kovů a skoro celý obsah lehkých barevných kovů, např. hliníku. Těžké kovy po oxidaci kontaminují nespalitelný zbytek (popel);
- Spalováním obsahu „černých popelnic“ nesplníme evropské cíle v recyklaci;
- S růstem podílu tříděného odpadu klesá jak množství SKO tak jeho výhřevnost.
- Odpor místního obyvatelstva vůči projektům výstavby nových ZEVO bývá velmi značný, a to přesto, že moderní spalovny splňují veškeré emisní limity. Odpůrci často poukazují na nepříjemné ovzduší v okolí spalovny, i když moderní systémy již dokáží odstranit i tento jev.

Radek Novák, Tomáš Kozelský

ČR bude moci po roce 2020 využít prostředky z fondů EU jak formou nevratných dotací, tak výhodných půjček. Operačních programů bude celkem osm. Vzniká rovněž nový program zaměřený na uhelné regiony. Program rozvoje venkova navrhuje Komise nově vyčlenit mimo politiku soudržnosti. První výzvy by měly být zveřejněny ve 2. polovině roku 2021.

FINANČNÍ ZDROJE EU V ČR PO ROCE 2020

Přehled finančních zdrojů EU pro ČR na období 2020–2027 (odhady)

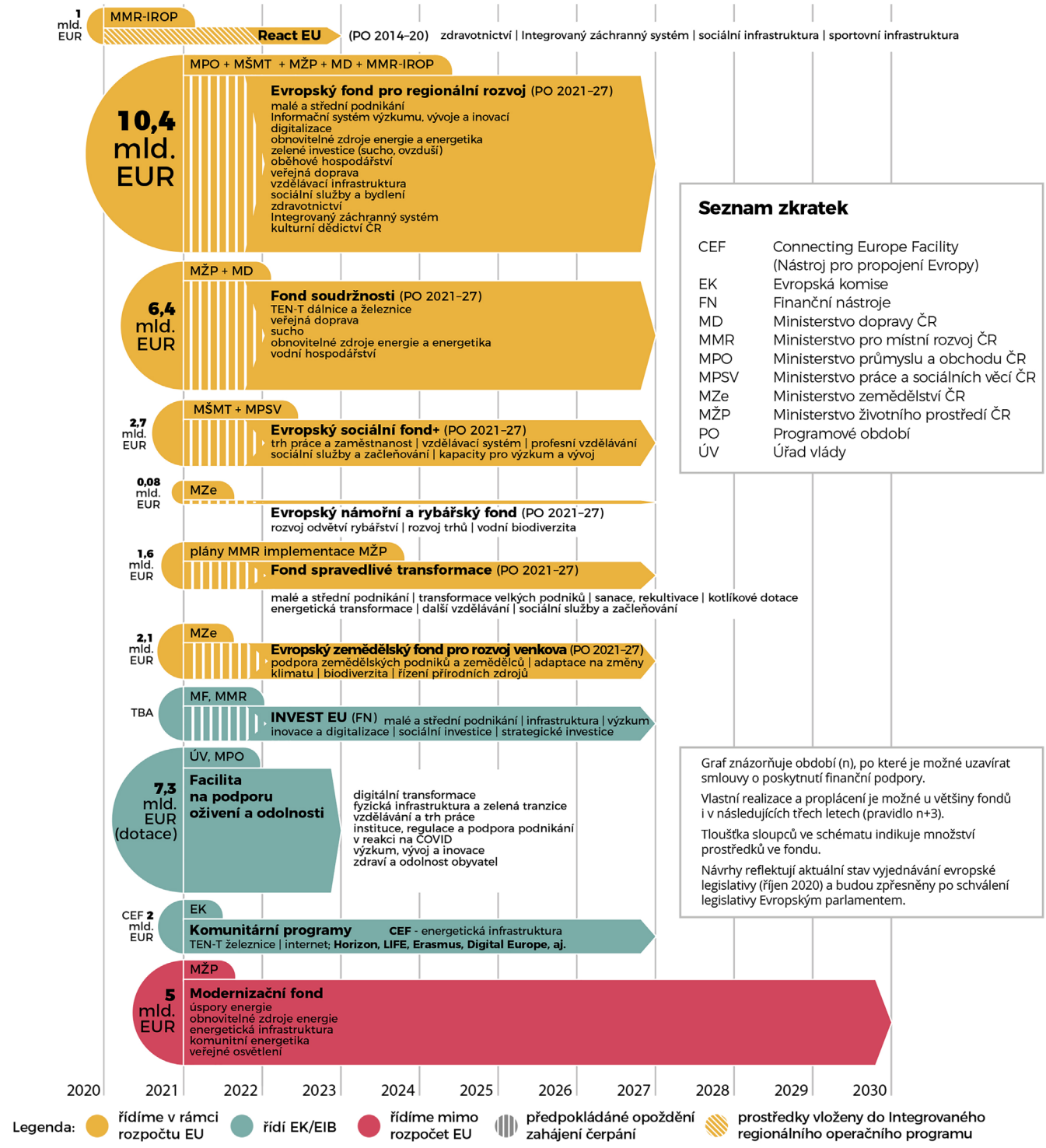

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje vybrané ekonomické ukazatele všech 27 členských zemí Evropské unie. Zahrnují srovnatelná data z oblasti trhu práce, či cenové charakteristiky (ceny elektřiny uvedeny pro 1000-2500 kWh). Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele za celou EU. Zdrojem dat je Eurostat, Evropská centrální banka a AMECO.

Klíčové ekonomické ukazatele

	Meziroční inflace				Míra nezaměstnanosti				Náklady práce k ø EU28			
v %	VII.20	VIII.20	IX.20	X.20	3Q-19	4Q-19	1Q-20	2Q-20	2016	2017	2018	2019
Belgie	1,7	-0,9	0,5	0,4	5,3	5,1	5,2	4,9	134,9	133,0	131,5	130,5
Německo	0,0	-0,1	-0,4	-0,5	3,1	3,2	3,3	3,5	127,4	128,2	127,6	127,6
Estonsko	-1,3	-1,3	-1,3	-1,7	4,1	4,1	4,7	7,0	44,0	46,2	47,5	49,5
Irsko	-0,6	-1,1	-1,2	-1,8	5,0	4,8	4,9	4,8	113,1	112,6	112,9	113,8
Řecko	-2,1	-2,3	-2,3	-2,0	16,9	16,6	15,9	16,9	62,6	62,5	62,3	62,6
Španělsko	-0,7	-0,6	-0,6	-1,0	14,1	14,0	14,2	15,3	81,7	80,3	79,5	79,1
Francie	0,9	0,2	0,0	0,0	8,4	8,1	7,7	7,3	124,1	122,5	122,4	121,3
Itálie	0,8	-0,5	-1,0	-0,6	9,8	9,6	9,0	7,9	103,3	101,3	99,9	99,7
Kypr	-2,0	-2,9	-1,9	-1,3	7,0	6,7	6,6	7,0	58,2	58,0	58,5	59,5
Lotyšsko	0,1	-0,5	-0,4	-0,7	6,2	6,2	7,0	8,1	31,5	32,7	35,7	37,2
Litva	0,9	1,2	0,6	0,5	6,5	6,4	6,7	8,6	29,8	31,9	34,1	34,2
Lucembursko	0,1	-0,2	-0,3	-0,4	5,8	5,8	6,4	6,4	147,9	147,9	146,7	145,6
Malta	0,7	0,7	0,5	0,6	3,7	3,5	3,7	4,5	58,2	58,1	57,4	55,3
Nizozemsko	1,6	0,3	1,0	1,1	3,3	3,4	3,2	3,8	132,8	131,3	130,5	129,6
Rakousko	1,8	1,4	1,3	n/a	4,5	4,4	4,6	5,6	130,1	131,2	131,8	131,7
Portugalsko	-0,1	-0,2	-0,8	-0,6	6,4	6,6	6,5	5,9	50,1	49,8	49,4	49,5
Slovinsko	-0,3	-0,7	-0,7	-0,5	4,8	4,2	4,4	5,2	61,7	63,5	63,8	65,0
Slovensko	1,8	1,4	1,4	1,7	5,8	5,7	6,0	6,6	39,4	40,9	42,6	44,4
Finsko	0,7	0,3	0,3	0,2	6,8	6,8	6,8	7,7	127,5	123,4	121,8	119,4
Bulharsko	0,4	0,6	0,6	n/a	3,9	4,2	4,4	5,6	17,3	19,0	19,7	21,3
Česko	3,6	3,5	3,3	n/a	2,0	2,1	2,0	2,3	40,8	42,9	44,8	46,6
Dánsko	0,4	0,4	0,5	n/a	5,0	5,1	4,8	5,4	157,4	156,3	155,3	154,2
Chorvatsko	-0,6	-0,4	-0,3	n/a	6,4	6,5	6,3	7,0	37,5	38,4	39,8	39,9
Maďarsko	3,9	4,0	3,4	n/a	3,4	3,4	3,6	4,6	34,7	37,0	39,2	42,0
Polsko	3,7	3,7	3,8	n/a	3,2	3,0	3,0	3,1	33,3	34,6	36,0	37,1
Rumunsko	2,5	2,5	2,1	n/a	3,8	3,9	4,2	5,4	22,2	24,7	27,0	29,5
Švédsko	0,7	1,0	0,6	n/a	7,0	6,9	7,3	8,4	155,1	155,4	154,2	152,8
EU27	0,8	0,4	0,2	n/a	6,6	6,5	6,5	6,7	100,0	100,0	100,0	100,0
UK	1,0	0,2	n/a	n/a	3,8	3,7	3,9	3,7	114,2	114,8	115,3	115,6

	Produktivita k ø ČR				RPSN spotřebitelských úvěrů				Ceny elektřiny k ø EU27			
v %	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Belgie	269	257	243	233	4,6	4,5	4,2	4,1	131,1	139,7	130,0	125,4
Německo	214	204	194	187	6,1	5,8	5,8	5,9	145,3	144,8	139,5	136,0
Estonsko	100	100	101	102	18,1	18,3	19,5	19,9	55,6	55,3	59,7	59,3
Irsko	388	384	379	374	8,0	7,0	7,2	7,7	128,7	129,2	132,6	125,4
Řecko	129	121	114	107	9,5	9,8	10,4	10,7	76,2	72,5	71,3	65,4
Španělsko	175	166	157	150	8,4	8,6	8,7	8,3	121,0	119,4	125,1	120,8
Francie	238	225	214	205	4,4	4,1	4,0	4,0	83,1	85,1	86,5	87,5
Itálie	207	196	185	175	8,2	8,3	8,2	8,1	93,7	94,6	94,5	100,6
Kypr	145	137	129	123	4,7	4,5	4,4	3,5	69,4	80,4	90,6	95,2
Lotyšsko	83	83	82	81	24,6	21,7	19,8	18,3	72,9	70,5	67,0	70,4
Litva	85	87	85	86	15,0	14,1	14,0	13,8	54,0	48,5	46,6	51,9
Lucembursko	652	613	588	572	2,7	2,4	2,3	2,3	82,2	81,2	83,4	86,9
Malta	150	141	136	130	5,1	5,4	4,9	4,8	63,6	64,0	61,5	60,0
Nizozemsko	239	228	218	213	3,5	n/a	n/a	n/a	50,0	45,5	52,4	74,6
Rakousko	251	239	228	220	7,0	6,8	7,3	7,4	109,2	102,6	99,1	99,1
Portugalsko	119	113	107	105	9,3	9,2	9,3	9,4	111,9	106,4	104,5	97,3
Slovinsko	124	120	116	112	7,4	7,6	7,6	7,7	88,1	84,6	84,3	82,6
Slovensko	97	93	91	89	11,0	9,6	9,2	8,6	74,8	72,8	73,4	74,2
Finsko	256	245	231	222	6,1	5,9	6,1	6,8	90,9	93,6	95,5	98,5
Bulharsko	42	41	41	42	10,7	9,8	10,1	10,0	42,3	41,9	41,7	40,6
Česko	100	100	100	100	11,3	9,9	8,9	8,7	83,4	83,6	88,1	94,5
Dánsko	297	281	267	257	8,3	8,5	8,1	7,5	148,0	140,7	141,5	130,1
Chorvatsko	87	83	80	78	8,2	8,3	7,8	5,3	63,3	56,8	59,4	57,9
Maďarsko	79	79	78	78	14,4	13,6	12,4	9,6	51,5	50,5	49,0	45,9
Polsko	78	79	78	79	15,2	14,4	13,8	13,3	62,9	68,3	63,9	59,2
Rumunsko	59	59	60	62	10,2	10,3	10,8	10,6	56,3	54,2	56,2	56,5
Švédsko	283	265	240	227	4,0	3,9	4,0	6,2	96,0	95,3	94,9	98,1
EU	186	178	170	164	n/a	n/a	n/a	n/a	100,0	100,0	100,0	100,0
UK	228	205	194	189	n/a	n/a	n/a	n/a	96,1	87,8	92,0	98,4

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise a www.shutterstock.com. Icon made by Freepik from www.flaticon.com.
Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.